

86. møde.

Onsdag den 31. marts kl. 13³⁰.

Formanden: Under mødet i formiddags kom der meddelelse om, at medlem af folketinget Otto Himmelstrup er afgået ved døden.

Selvom Himmelstrup tidligere har været hjemløst af hård sygdom, kom dette budskab som en smertelig overraskelse. Så sent som i mandags færdedes han endnu i folketinget og deltog i arbejdet her — levende og interesseret som altid.

Himmelstrup har på nogle få dage nær været medlem af folketinget i 30 år. Vi giver dog ikke det helt rigtige billede af hans indsats i dansk lovgivningsarbejde blot ved at pege på hans mangeårige medlemskab i tinget, og heller ikke når vi samtidig nævner hans omfattende udvalgsarbejde såvel i finansudvalget som i en række andre betydningsfulde udvalg — først og fremmest på den økonomiske lovgivnings område — og dertil yderligere føjer omtalen af de mange vigtige ordførerskaber, hans parti betroede ham gennem de mange år.

Så stiltfærdig som Himmelstrup var, skulle man kende ham i hans arbejde for at nå til en fyldestgørende vurdering af hans gerning.

Få eller ingen andre medlemmer i tinget kendte dansk toldlovgivning som Himmelstrup, og sært vil det blive i den kommende tid at forhandle toldspørgsmål uden hans kyndige medvirken.

Også i finansudvalget bliver det svært for hans parti at erstatte hans tilsyneladende udtømmelige arbejdskraft.

Himmelstrups indsigt i finanslovsproblemerne var nemlig ikke bygget på en overfladisk gennemlæsning af finanslov og til lægsbevillingslov.

Han havde arbejdet så intenst med stoffet, at han levede sig sammen med det og kunne vurdere posternes betydning i relation til det levende liv. Også gennem valget af ham til en af folketingets repræsentanter i nationalbankens ledelse blev der lagt beslag på hans omfattende økonomiske viden.

Det var måske ikke så unaturligt, at Himmelstrup til sin interesse for og deltagelse i videnskabeligt arbejde føjede en varm interesse for kunsten, sådan som den bl. a. fik udtryk i hans kærlighed til Det kgl. Teater, hvis teaterråd han var formand for.

Det samlede billede af Himmelstrups gerning fortæller da om et rigt begavet menneske, der på mange felter øvede en betydelig indsats, og i folketinget vil vi bevare mindet om en dygtig, elskværdig og loyal kollega, der gennem en menneskealder øvede megen indflydelse på en afgørende del af tingets arbejde.

(Medlemmerne påhørte stående formandens mindeord).

Formanden: Udenfor dagsordenen giver jeg ordet til den højtærede landbrugsminister, for at han kan give tinget en tidligere anmeldt redegørelse.

Landbrugsministeren (Smørum): Jeg skal hermed imødekomme det ærede medlem hr. Aksel Møllers anmodning om en redegørelse til tinget for den nu stedfundne regulering af flæskeeksporten.

Som det er tingets medlemmer bekendt, er Danmarks flæskeeksport reguleret gennem den dansk-britiske baconaftale, der nu har bestået gennem en årrække og senest i august 1953 er forlænget for en 3-årig periode fra 1. oktober 1953 at regne.

Efter denne aftale er Danmark pligtig indenfor hvert enkelt aftaleår at levere Storbritannien bacon af 90 pct. af den mængde baconsvin, der bliver til rådighed til eksport, men har ret til at levere indtil 100 pct., dog maksimalt 230 000 t i aftalens første år og derefter 200 000 t årlig. Dette loft over leverancerne, som ikke fandtes i de tidligere års baconaftaler, blev indført efter britisk

[Landbrugsministeren.]

krav. Fra britisk side gav man under forhandlingerne endog udtryk for, at man også det første aftaleår hellere ville have loffet sat ved 200 000 t årlig. Samtidig henstillede englænderne, at Danmark gjorde skridt til at begrænse sin baconproduktion, og at man søgte at udnytte de muligheder, der var for eksport til tredieland. Specielt anmodede man under hensyn til de overfyldte lagre i Storbritannien Danmark om at holde igen med leverancerne i oktober kvartal 1953.

Efter aftalen kan Danmark frit disponere over 10 pct. af de baconsvin, der bliver til rådighed til eksport. Som følge af de begrænsede afsætningsmuligheder til tredieland gennem de senere år har disse 10 pct. ikke kunnet udnyttes, og man har derfor måttet anvende mere end 90 pct. af baconsvinene til fremstilling af bacon til Storbritannien, helt op til 97—98 pct.

I indeværende aftaleår har udviklingen imidlertid været en ganske anden, idet den engelske regering har truffet bestemmelse om at ophæve baconrationeringen fra 1. juli i år og har anmodet om, at leverancerne fra Danmark, der i de første måneder af året på grund af de gode afsætningsforhold på tredielandsmarkeder lå på et ret lavt niveau, blev forhøjet mest muligt.

Der kan i indeværende aftaleår regnes med at blive ca. 27 000 t baconsvin til rådighed til tredielandseksport. Heraf er der i det forløbne halvår allerede eksporteret ca. 19 700 t, således at der kun resterer ca. 7 300 t til andet halvår. Når den indgåede aftale skal overholdes og tredielandseksporten i andet halvår således holdes indenfor ca. 7 300 t, må der nødvendigvis ske en begrænsning af denne eksport.

Eksporten af levende og slagtede søer, der ikke medregnes under de 10 pct., har været unormalt stor i de sidste måneder af 1953 og i 1954 indtil den 22. februar, da denne eksport blev midlertidig standset. Denne store soeksport har medført, at kødindustrien her i landet, som normalt anvender søer i betydeligt omfang, har været tvunget til i stedet at anvende baconsvin, hvilket har været medvirkende til at formindske baconeksporten til Storbritannien. Hensigten med denne midlertidige standstill og den fra 22. marts foretagne begrænsning af den genåbnede soeksport har været

igen at lede søerne ind på hjemmemarkedet til oparbejdning i kødindustrien, således at baconsvinene frigøres til fremstilling af bacon til Storbritannien.

Tilbage står eksporten af skinker, bove og forender i dåser og en vis eksport af flæsk til oversøiske markeder og til skibsproviant i udenlandske havne samt af røget flæsk, de såkaldte gruppe 2 varer. Denne eksport har i det sidste halvår fundet sted i stærkt stigende omfang og andrager for marts måned ca. 1 750 t for dåseskinker og ca. 400 t for gruppe 2 varer, tilsammen ca. 2 150 t.

Da der ikke i den resterende tredielandsmængde vil være dækning for en eksport af denne størrelse i anden halvdel af indeværende aftaleår, må der nødvendigvis ske en vis begrænsning af eksporten af nævnte varer i forhold til det nuværende niveau. Herom har der i den senere tid været ført en række forhandlinger med repræsentanter for eksportsvineslagterierne og kødkonserverindustrien. Disse forhandlinger er den 26. marts afsluttet med det resultat, at eksportsvineslagteriernes salgforening og kødkonserverfabrikkernes eksportsammenslutning i enighed har vedtaget og landbrugsministeriet godkendt følgende ordning:

Der gives fra 1. april 1954 at regne tilladelse til en månedlig eksport af 950 t dåseskinker og 150 t såkaldte gruppe 2 varer, altså ialt 1 100 t om måneden, samt for den resterende del af marts måned 1954 til eksport af et samlet kvantum på 250 t af såvel dåseskinker som gruppe 2 varer, at fordele i samme forhold mellem de to varegrupper som de følgende månedsliverancer, d. v. s. i forholdet 9,5 : 1,5.

Fordelingstallet for den enkelte eksportørs eksport skal beregnes på grundlag af dennes eksport i tiden 1. juni 1953—28. februar 1954, for dåseskinkernes vedkommende dog således, at basisperioden for hver måned forskydes fremefter med en måned. Såfremt der skulle ske forbedringer i leveringsmulighederne, skal sådanne forbedringer fortrinsvis komme dåseskinkeeksporten tilgode.

Ordningen er gældende til 30. juni 1954, og der er enighed om, at der forinden ordningens udløb skal finde fornyede drøftelser sted angående tiden fremover.

Landbrugsministeriet har gjort sin godkendelse af ordningen betinget af, at de en-

[Landbrugsministeren.]

kette virksomheders tilvirkning af de omhandlede varer ikke overstiger de mængder, som de enten direkte eller gennem andre eksportører udfører under de fastsatte eksportkvanta, og har forbeholdt sig at føre kontrol med virksomhedernes indkøb af råvarer.

Ser vi på totaleksporten af skinker, bove m. m. i dåser, betyder det fastsatte eksportkvantum af disse varer på 950 t månedlig en nedskæring på 11 pct. i forhold til kalenderåret 1953, en nedskæring på 19 pct. i forhold til oktober kvartal 1953 og en nedskæring på 37 pct. i forhold til januar kvartal 1954.

Såfremt det fastsatte eksportkvantum af de nævnte varer på 950 t månedlig anvendes til eksport alene imod dollars, indebærer dette en forøgelse på 13 pct. i forhold til kalenderåret 1953, en nedskæring på 2 pct. i forhold til oktober kvartal 1953 og en nedskæring på 29 pct. i forhold til januar kvartal 1954.

Såfremt det fastsatte eksportkvantum af de nævnte varer på 950 t månedlig anvendes til eksport alene til USA, indebærer dette en forøgelse på 38 pct. i forhold til kalenderåret 1953, en forøgelse på 27 pct. i forhold til oktober kvartal 1953 og en nedskæring på 19 pct. i forhold til januar kvartal 1954.

Det fremgår af disse tal, at det særlig er i de seneste måneder, at skinkeeksporten til USA er steget meget stærkt. Kødindustrien har imidlertid givet udtryk for, at man mener sig i stand til at opretholde sine forbindelser med de amerikanske markeder og at opretholde beskæftigelsen på konserverfabrikkerne på det nu aftalte grundlag, og eksportsvineslagterierne har for deres vedkommende fundet de trufne foranstaltninger tilstrækkelige til i forbindelse med den af slagterierne indførte nedsaltningspligt på minimum 65 pct. at sikre opfyldelsen af den dansk-britiske baconaftale. Jeg håber, det hermed er lykkedes mig at give folketingets ærede medlemmer en nogenlunde fyldestgørende redegørelse for den noget komplicerede situation, som forskellige forhold har medført for vort lands flæskeeksport.

Formanden: Det er meddelt mig, at det ærede medlem hr. *Edvard Sørensen* ønsker

at udtræde af udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg med flere love (vedrørende kommunehjælpens retsvirkninger). Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Edvard Sørensen* har vedkommende gruppe udpeget *Sønderup*, som herefter er valgt.

Den første sag på dagsordenen var:

Fortsættelse af tredje behandling af forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1954 til 31. marts 1955.

Forhandlingen om ændringsforslagene genoptoges.

Aksel Larsen: Den højtærede finansminister forklarer, at hvad angår det af mig kritiserede ændringsforslag under nr. 43 og dets forhold til socialdemokratiets program på selskabsskattens område, vil han med glæde diskutere dette problem med mig ved en senere lejlighed. Jeg synes, at den nuværende højtærede finansminister i mange retninger går i sin forgængers fodspor, og han gør det forsåvidt også med dette løfte om at diskutere et problem ved en senere lejlighed. Jeg anbefaler ham ikke at lade det blive til en vane, så at han, hver gang vi kommer ind på dette problem, lover at diskutere det ved en senere lejlighed, for så får vi jo aldrig diskuteret det.

Jeg synes ikke, at ministerens fortolkning af ændringsforslaget og dets virkninger er rigtig. Det er simpelthen ikke rigtigt, at dette ikke betyder nogen skattelettelse. Ganske vist, de beløb, selskaberne ekstraordinært afskriver i det kommende finansår, kan de ikke afskrive senere, men vi ved jo, at disse store industriforetagender og skibsfartsselskaber o. s. v. har skatteekspertes, som mindst er på højde med de skatteekspertes, som står til den højtærede finansministers rådighed, og de er i stand til at regne ud, hvad der skattemæssigt betaler sig bedst for dem i retning af afskrivninger.

Det kunne også være sådan, at i indeværende som i næste finansår er de pågældende selskabers overskud større, end de muligvis bliver i de derefter følgende år. Så vil de selvfølgelig have en fordel ved at foretage deres store afskrivninger nu og foretage mindre afskrivninger senere. Hvordan man